

Onderwerp Handboeken Inrichting Openbare Ruimte Oost-Waarderpolder en Zuidwest vrijgeven voor inspraak	
Nummer	2019/90153
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Esterik, D.M. van
Telefoonnummer	023-5113380
Email	dmesterik@haarlem.nl
Kernboodschap	Voor de gebieden Zuidwest, Oost en Waarderpolder zijn concept Handboeken Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) opgesteld. In een HIOR zijn keuzes voor de inrichting van de openbare ruimte per gebied uitgewerkt, door middel van standaard profieltekeningen, standaard details, materiaal- en groenvoorschriften en keuzes voor straatmeubilair. Zuidwest en Oost-Waarderpolder zijn de laatste gebieden waarvoor een HIOR moet worden vastgesteld. Daarmee is de stad geheel met HIORs afgedekt.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Beheer. De laatste tijd geeft de (her)inrichting van de openbare ruimte diverse discussies en misverstanden. Het HIOR is een belangrijk instrument waarmee deze discussies (deels) kunnen worden voorkomen.
Relevante eerdere besluiten	- Plan van Aanpak extra onderhoudsbudgetten (BOR/2006/2415) - Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2012/192768), zoals besproken in de commissie Beheer van 14 juni 2012 - De Structuurvisie Openbare Ruimte (2017/215554), zoals besproken in de commissie Beheer van 6 juli 2017 - HIOR Binnenstad (2007/572) - HIOR Schalkwijk (2016/587048), zoals besproken in de commissie Beheer van 20 april 2017 - HIOR Noord (2016/587048), zoals besproken in de commissie Beheer van 20 april 2017
Besluit College d.d. 5 maart 2019	Het college van burgemeester en wethouders Besluit: 1. De handboeken openbare ruimte voor Oost-Waarderpolder en Zuidwest vrij te geven voor inspraak.

	de secretaris,	de burgemeester,

1. Inleiding

In de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) is bevestigd dat er handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte (HIO) nodig zijn om de inrichtingskeuzes, straatprofielen en materialen voor de openbare ruimte nader uit te werken en vast te leggen. De betekenis van de HIO's is het zorgdragen voor een goede ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte zodat deze duurzaam te beheren is. De handboeken vormen een belangrijke leidraad bij projecten in de openbare ruimte.

Voor de Binnenstad (2007), Schalkwijk en Noord (beide 2017) zijn reeds HIO's beschikbaar.

Inmiddels zijn de handboeken voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder opgesteld. De eerdere HIO's bestaan uit een afzonderlijk visiedeel en richtlijndeel per stadsdeel. Volgens hetzelfde principe is er nu een visiedeel per stadsdeel opgesteld (bijlage A en B). Er is nu gekozen voor een gecombineerd richtlijndeel voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder (bijlage C). Dit richtlijndeel kan bij de toekomstige actualisering van de bestaande HIO's verder worden aangevuld, zodat op termijn sprake is van een stadsbreed gecombineerd richtlijndeel.

De beide visiedelen en het gecombineerde richtlijndeel worden vrijgegeven voor inspraak. Na inspraak vindt bestuurlijke vaststelling plaats.

2. Besluitpunten college

1. De handboeken openbare ruimte voor Oost-Waarderpolder en Zuidwest vrij te geven voor inspraak.

3. Beoogd resultaat

Met de handboeken voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder is nu voor elk van de Haarlemse gebieden een handboek beschikbaar. De handboeken inrichting openbare ruimte geven kaders voor materialen, profielen en objecten waar bij ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte rekening mee moet worden gehouden. Bestaand beleid wordt daarbij als uitgangspunt gehanteerd. Het einddoel is het realiseren van een openbare ruimte van eenduidige, samenhangende en ingetogen kwaliteit, die duurzaam te beheren valt.

4. Argumenten

Invulling van het beleidsveld 4.1: Duurzame stedelijke ontwikkeling

Een hoogwaardiger stedelijke omgeving zodat de aantrekkelijkheid van Haarlem behouden blijft en de gemeente treft maatregelen gericht op een circulaire economie en klimaatadaptatie.

Invulling van beleidsveld 5.1.: Openbare ruimte en mobiliteit

Er wordt gestreefd naar een duurzame mobiliteit en een schone, groene, veilige en klimaatbestendige openbare ruimte.

Uitwerking van de Structuurvisie Openbare Ruimte

In 2017 is de Structuurvisie Openbare Ruimte vastgesteld. De SOR verdeelt de aanspraken op de openbare ruimte, de handboeken inrichting openbare ruimte geven de richtlijnen voor vorm c.q. uiterlijk van de keuzes die de materialisering van de openbare ruimte.

Uitwerking Klimaatadaptatieprogramma

Hiermee is er ook voor de HIORs een opgave uit te werken in de openbare ruimte. Toenemende (piek)regenbuien en perioden van droogte en hittestress vragen om een inrichting van de openbare ruimte die hierop anticipeert en knelpunten oplost.

Afwegingen gemaakt binnen het HIOR

Het Handboek inrichting openbare ruimte wordt toegepast bij het ontwerpen en uitwerken van inrichtingskeuzes voor de openbare ruimte. Om de integrale kwaliteit van de inrichting te versterken, verenigt het HIOR alle aspecten van de openbare ruimte en wordt waar nodig beleid aangevuld. Het handboek heeft daarmee een belangrijke positie in de planontwikkeling, projecten en het beheer. In het handboek staat bijvoorbeeld waar we gebakken klinkers gebruiken, hoe waterberging op straat kan worden ingepast en welk type zitbanken we toepassen.

Financiële consequenties

In het handboek worden principekeuzes gemaakt in het beleid voor de inrichting van de openbare ruimte. De realisering van deze keuzes kan geruime tijd duren, omdat deze worden uitgevoerd per project. Dit is doorgaans het geval als bijvoorbeeld de riolering of het wegdek vervangen moet worden of de openbare ruimte in verband met een functiewijziging of stedelijke herstructurering aangepast moet worden. De keuzes in de HIORs Zuidwest en Oost- Waarderpolder die worden voorgesteld, hebben beperkte gevolgen voor de inrichtings- en onderhoudskosten van de openbare ruimte. De consequente keuze voor gebakken klinkers in de rijwegen van woonstraten vraagt om behoud van het niveau van aanvangsinvesteringen, wat zich echter terugverdient in een langere levensduur, hogere mate van hergebruik en hogere restwaarde. Daardoor zullen de voorgestelde keuzes budgettair-neutraal uitwerken. De klimaatadaptieve profielen hebben geen financiële gevolgen ten opzichte van de oude profielkeuzes.

Communicatie en participatie

De beide voorliggende concept visiedelen zijn in het voortraject besproken met de diverse wijkraden en belangenvertegenwoordigers uit het betrokken stadsdeel, op het gebied van groen, verkeer, openbaar vervoer etc. De concepten konden na verwerking van de verschillende input op draagvlak rekenen.

Het gecombineerde richtlijnendeel is uitgebreid besproken met de ambtelijk specialisten en met gebiedsmanagement. Er blijkt urgente behoefte aan een dergelijk, vastgesteld HIOR.

Over zowel de visiedelen en het richtlijnendeel zal - na vrijgave door het college – inspraak worden georganiseerd. In overleg met gebiedsmanagement wordt gekozen voor een passende wijze van participatie, erop gericht dat betrokken stakeholders uit beide stadsdelen actief worden uitgenodigd om feedback te leveren, mede omdat de HIORs straks uitgangspunt zullen zijn en speelruimte bepalen bij projecten in de openbare ruimte. Zij moeten goed weten wat er gebeurt en wat de consequenties zijn.

De eerste reactie van de ARK is dat de HIORs voorzien in een grote behoefte en snel moeten worden vastgesteld. Verdere adviezen van de ARK en reacties uit de gebiedsteams zullen parallel aan de inspraakronde worden meegenomen.

5. Risico's en kanttekeningen

1. Beleid blijft in ontwikkeling

Bij het opstellen van het concept HIOR voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder is het bestaande beleid uitgangspunt geweest. Dat geldt bijvoorbeeld voor de uitwerking van de Structuurvisie Openbare Ruimte, toegankelijkheid, duurzaamheid en klimaatadaptatie.

De ontwikkelingen in sommige beleidsterreinen gaan erg snel waardoor het risico bestaat dat de HIORs achterop blijven lopen. Dit risico kan beheersbaar worden als het richtlijnendeel periodiek geactualiseerd wordt.

2. Belangen in de openbare ruimte zijn soms strijdig

De openbare ruimte moet meerdere functies combineren. De ruimte is echter beperkt. Dit leidt soms tot strijdige belangen, waarin het HIOR op basis van het afwegingsmethodiek van de SOR een knoop moet doorhakken. Bijvoorbeeld de ruimtetoedeling in krappe straatprofielen tussen autoverkeer, voetganger, fietser en parkeren. Bij de vertaling van het HIOR in fysieke projecten zullen deze belangen bestuurlijk moeten worden afgewogen.

3. Toepassing van het HIOR bij een project bepaalt speelruimte vooraf

Het HIOR zal als startpunt van een op te stellen ontwerp voor de openbare ruimte worden gebruikt. Afwijken ervan op basis van participatie kan alleen na bestuurlijke goedkeuring. De speelruimte vooraf wordt daarmee beperkt. Dat geeft enerzijds rust en duidelijkheid, maar vraagt anderzijds om discipline van de gemeentelijke organisatie in het planvormings- en participatieproces.

6. Uitvoering

Realisering van de inrichting volgens het HIOR gebeurt in afzonderlijke projecten, volgens de gebiedsprogramma's en de gebiedsopgaven.

Het HIOR is uitgangspunt voor de materialisering van de openbare ruimte en richtinggevend voor de inrichting ervan. Indien bij de inrichting wordt afgeweken van het HIOR dan dient dit expliciet en onderbouwd in de betreffende nota als besluitpunt te worden opgenomen.

Het visiedeel van het HIOR heeft een niet begrensde tijdshorizon. Het richtlijndeel zal bijgesteld worden, als actualisatie noodzakelijk is. Bijstellingen zullen aan het college worden voorgelegd.

7. Bijlagen

1. Bijlage A: Handboek inrichting openbare ruimte Zuidwest visiedeel
2. Bijlage B: Handboek inrichting openbare ruimte Oost-Waarderpolder visiedeel
3. Bijlage C: Handboek inrichting openbare Zuidwest en Oost-Waarderpolder richtlijndeel